

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe un an ..... 20 cor.
 pe 6 an ..... 10 cor.
 pe 1/2 an ..... 5 cor.
 pe o lună ..... 2 cor.
 N-ri de Duminică pe an 4 cor.
 Pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscrisurile se însoțesc.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un rând garson: prima dată 12 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate.

Scrisori: se însoțesc cu se primen.

MACHIAVELLIȘTI...

Imi uruie și acum capul de insanitățile debitate de ziare maghiare în decursul campaniei electorale. Au sbierat, calomniat, vociferat, mișcat din mână și din picioare, cum de îndrăsnesc Românii a pași în activitate. Urbi et urbi vestiau, că trebuiesc puse în mișcare toate mașinile guvernului, folosite în interesele locale, ca să ne contrabalanseze acțiunile.

Și din vorbele lor, din adresele lor șoviniște, în care scoteau în relief și dedeau luptelor electorale un caracter de luptă de rasă, reiese principiile morale ale politici lor. Noi, care am pornit lupta electorală cu gând și inimă curată, noi, care am voit și voim, că în dietă să se ia notă de năcasurile noastre, de lipsuri, de nevoi, noi, care am purtat lupta cu mijloace firești și cinstite suntem tractați de pe un pedestal din punct de vedere moral josnic față de cel mai mic grad de civilizație și constituționalitate.

Cu toate acestea mai îndrăsnesc să vorbească de liberalism, de țară liberală și civilizată!

Presa șovinistă maghiară, care zice, dar nu vrea să înțeleagă, spiritul modern, ce domnește în țările civilizate, aruncă vină asupra guvernului, că nu a făcut presiune de stulă, ca să ne răpună. Bizantini, cum sunt, strigă-n, cât le încap pe gură contra circumstanțelor, contra preoților etc., par'că cu o liceală, cu nițică congruă și-ar fi vândut și sufletul, conștiința. Ce morală! Ei, care pretind, ca funcționarii, amployații statului să fie liberi în exercițiul votului lor, conștiința

altora vreau să o pună în oătușe. După cum funcționarul prin faptul, că și-a dedicat munca statului, fie în ori-ce ramură, nu și-a legat însă convingerea de postul său, convingere, ce n'are a face nimic cu capabilitatea sa pentru postul amintit, cum să poate pretinde dela preoți și alții, ca pentru câte va sute de coroane să se facă mijloc în mâna altora, azi în secolul, ce vrea să-l întrecă pe «al luminelor»?

E asta morală politică?

Iată, ce scrie «Magyar közélet», foaia partidului banffist:

«Deosebită atenție merită desfășurarea steagului tendințelor române, care are drept urmare, că 8 deputați cu program național intră în parlament. Acest număr se pare foarte neînsemnat, dacă știm, că teritoriul limbii românești în urma nefericitei arondări de azi a cercurilor electorale (natural, că dl baron ar voi să vadă șters de pe fața pământului poporul românesc! Ce naiv răutăcios ești dle Bánffy? Nota red.) numără aproape 100 cercuri și că Tisza, după ce i-a momit pe terenul activității și le-a dat drept armă electorală foarte excelentă proiectul de lege în chestia instrucției populare, a arătat cea mai curată posibilă alegere față de candidații naționalităților... Au fost și astfel de cercuri, unde nici un alegător român n'a votat pentru candidatul guvernului, ear' notarii, circimarii și preoții dotați cu ajutor de stat în mod demonstrativ au sprijinit pe candidatul naționalist. Cine cunoaște referințele naționalităților, bine știe, că aceștia nu ar fi îndrăsnit să o facă, de nu știau, că nu vor suferi nici un defavor pentru procedura lor.»

Spuneți-mi acum, de poți sta de vorbă cu oamenii ăștia și ortacii lor?

Noi, care cunoaștem întreg istoricul alegerilor, dar care fi cunoaștem și pe ei, de loc nu ne mirăm la cetirea unor astfel de insanități. Ear publicul nostru, care a citit rapoartele diferite, care băjbaiau de presiuni, de volnicii ale mașinării guvernamentale, care a auzit, cum toți maghiarii s'au făcut luntre și punte, ca să ne trântescă candidații, tragă din toate acestea consecințele necesare și la alte alegeri.

Oamenii lipsiți de ori-ce morală, de ori-ce simț de echitate, jesuiți politici în mintea lor de bizantină, în furia lor nebună văzând rezistența noastră tradițională neînfrântă, fac spasmuri, își ies din minte... și debitează insanități.

Căci, dacă nu putem aștepta dela ei acte conduse de o morală mai înaltă, pretindem însă morală constituțională. Dacă ei pretind dela alții, ca să le respecte legile — de câte ori nu am acuzat ei pe cei dela Viena de călcări de lege? — n'avem noi în drept să ne cerem cel puțin aceea, ca ei să năstăie față de noi legile țării?

Și să fac surzi la pretensiunile noastre, totul jertfesc pentru scopurile lor meschine; în ori-ce clipă numai la pericolul valah închis să gândesc, nu le pasă, că propagă lucruri anticonstituționale: sunt machiaveliști.

Noi le multumim de atâta cinste și le promitem solemn, că le vom oferi cât de multe prilejuri, ca să-și iasă din fire și să facă spasmuri de nereușită... (M.)

MOȚUL ȘI SECUIUL.

— Două anecdote. —

De imi aduc bine aminte, pare-mi-se într-o toamnă românească am cetit o anecdotă despre un moț. Nu aș scrie șirile acestea, dacă aș ști că aceasta nu are pretenție de a fi reală — ori cel puțin ironică pentru sârmanul moț. Dar să nu mă încurc! Iată ce am cetit!

Plecuse moțul la țară cu cercuri și după ce isprăvisese cu vândutul lor, în calea către casă se oprește într'un oraș. Văzu el acolo niște femei, care vindeau pâne albă. Moțul nostru văzu, cum vin alți oameni și cumpără pâinea, — ear mai apoi, cum o mâncau de cu poftă.

Se apropia și el de femeea ce vindea, că, ce e aceea. Femeea bagseama fiind o ungu-roaică îi răspuse că e „kenyér”. O întrebă moțul că nu i-ar vinde și lui „kenyér” de doi bani? Și femeea i-a vîndut, ear moțul vioi — cu pâinea albă și moale se trase la o parte și scoate și pânea lui tare de săcară — și acum începu a mânca, îmbucând odată din pânea lui și apoi din „kenyér”-ul femeii, — și tot așa pe rând. Odată trece pe acolo un domn de români și viindu-i pofta a vorbi cu moțul îl întrebă, că ce mîncă? Ear moțul fălos măsurîndu-i din creștet până în talpi îi răspuse că mîncă: Pită cu kenyeret“.

Până aci — anecdota cu moțul!

Eu încă auzisem o altă „anecdota” dela fie-icentat tată-meu, în care însă e vorba despre

un săcui și care va fi cu mult mai originală.

Iată-o și aceasta:

Se gătase săcuiul des de dimineață să plece la târg la Covasna să-și cumpere cele de lipsă la csă. Intr'aceea să apropie un băiat de al lui de el întrebându-l pe ungurește că lui ce o să-i aducă din târg.

— Ce să-ți măi aduc și ție, îl întrebă tată sau.

— Să-mi educ o jimblă — îi răspuse copilul.

— D'apoi ce să faci tu cu ea?

— Apoi s'o mînc cu pâne! răspuse băiatul.

*

Un lucru stă! Să poreclesc neamurile de o familie, — să căznesc și popoarele țării unii pe alții în fel și fel de chip. De aci dară și cele două anecdote.

Cea dintâie se vede că e cam ungurească trasă de păr, — anume pentru a căzni pe bietul moț, — dar nu poate fi vorba de adevăr în ea. Moțul harnic, care pleacă cu cercurile și cu ciubarale sale „numai ici le Lugoj”, e cu mult mai umblat prin țară, decât să nu cunoască pânea de târg. E pătit el și pișcat de toate relele — și deci originalitatea primei anecdote cade.

Altcum stăm cu băiatul de săcui!

Crescut în vatra părintească și mic încă, el nu cunoaște alta decât satul său și poate nici din acesta pe toți oamenii!

Și deci după a mea părere, mai adăugând și mintea mărginită a săcuiului, vom avea îndată adevărul înaintea ochilor.

E foarte probabil că anecdota cu săcuiul — e adevărată!

Eu cel puțin îs de părerea aceasta și deci: Săcuiul să fie de rîs!

Calin.

CÂNTEC DE RĂZBOIU.

Ce vuet surd e sus pe plaiu.
 De tobe, tropote de caî,
 De zângănit de arme?
 E Ștefan-Vodă, mândrul craiu,
 Cu mulți ostași și cu alaiu, —
 La arme, frați, la arme!

— Bine-ai venit! Bine ai venit!
 Dușmanii toți s'au năpustit,
 Moșia să ni-o darme;
 Hai, voi din munți, hai, voi din șes,
 Azi ziua noastră s'a ales,
 La arme, frați, la arme!

De-acuma nu măi știm nevoi,
 Căci Domnul Ștefan e cu noi,
 Sclăvia să ni-o farme;
 La luptă fulger să zburăm,
 Moșia să ni-o apărăm, —
 La arme frați, la arme!

Sufiați în bucium, măi ciobani,
 Treziți mărirea, stinsă 'n an,
 Și neamul, care doarme;
 Sculați! Aeeva Ștefan nu-i,
 Dar este Duhul sfânt al lui, —
 La arme frați, la arme!

Bucovina

A. Forgact.

Biroul Dietei, roagă pe deputații aleși, ca pentru tipărirea exactă a numelor lor, precum și pentru inmanuarea promptă a tot felul de rapoarte, proiecte și altele să-și însemne pe mandat cetibil numele precum și domiciliul din Budapesta și din provincă.

CRIZA.

Legea electorală.

Din veștile ce se colportează despre audiența lui Kossuth la Rege, se susține că convorbirea lor s'a învârtit mai ales în jurul reformei electorale. Kossuth a descris în culori vii insuficiența legii actuale la ce Regele ar fi zis «Asta e în adevăr de nesuferit, asta trebuie schimbat». De aci se deduce, că însărcinarea cea mai urgentă a proximului guvern, va fi reforma legii electorale. Îndeosebi părerea poporalilor privitor la dezlegarea crizei este, ca partidele toate să spriginească un guvern acărui misiune să se mărginească la restituția ordinii de stat și la crearea unei legi electorale, ear în urma acestora imediat să se disolve Dieta, ca voința țării să se poată manifesta sincer și adevărat.

Planurile lui Andrassy.

Contele *Andrassy Gyula* eri a fost încă în Budapesta, conferând de mai multe ori cu Kossuth: acum așteaptă invitare la Viena, să plece ori să-l aștepte pe Rege în Budapesta? În primul rând Majestatea Sa însă e curios să cunoască opiniunile contelui Tisza și numai după aceea vine rândul pe ceilalți. *Andrassy*, după-o a doua audiență, în cât tot ar mai rămânea ca «homo regius» are de gând să se pună în conțelegere cu corifeii partidului liberal. Cu *Szivák*, *Hodossy*, *Falk*, *Dániel Ernő*, *Láng*, *Nagy Ferencz* și *Erdély Sándor*. Le va desluși programul său, respective le va spune, că dânsul — irelevant ce numire va lua — va învia din nou partidul *Deák*, adică se leagă de baza 67-istă, dar vrea să inaugureze un regim strict de legalitate.

Pentru teritor vama independent vrea întâiu să pregătească țeara. Pe temeiul acestei politici va solicita sprijinul acelor liberali, cari nu-l vor urma pe Tisza în opoziție și cu dizidenți, cu cei afară de partid și cu câțiva proseliți dintre kossuthisti, e de credința că va putea înjgheba un partid numeric cel puțin atât de ponderabil ca și partidul liberal actual.

Cine va forma opoziția?

S'a ivit și întrebarea, că în cazul, dacă s'ar forma un minister de coaliție și lui *Andrassy* îi va succede să câștige pe seama sa și pe o seamă de liberali, cine va forma opoziția?

Răspunsul e simplu, a zis un fost *Apponyist*:

Partidele din stânga rămân în organizația lor independentă și vor sprijini numai până atunci coaliția până se va rezolva programul stabilit în comun; dac'ar greși ori care parte contrahentă împotriva programului, coaliția s'ar sista și partidele și-ar relua atitudinea lor originală; dar dacă în cursul coaliției s'ar privi drept partid de guvernament *Andrassy*-știi, poporalii, *Bánffy*-știi și *Kossuth*-știi: și atunci va fi opoziție. Va fi Tisza cu aderenții săi și cu naționalitățile, cari la olaltă încă vor putea fi la vre-o 100 de înși.

Combi-nați-un de liste de guvern.

Două liste de guvern sunt în combinație, una ar fi în cazul când și *Apponyi* și *Kossuth* ar intra în guvern, alta fără

dânsii dar cu sucursul lor. Listele sunt bolezate de garniture; iată într'o garnitură:

President: *Andrassy*
Interne: *Bánffy*
Finanțe: *Wekerle*
Comerciu: *Kossuth*
Culte: *Apponyi*
Justiție: *Hodossy*
Agricultură: *Zichy Aladár*
De honvezi: *Jekelfalussy*
A latere: *Iosipovich*
Președintele Dietei: *Darányi*.

A doua garnitură:

Președinte: *Andrassy*
Interne: *Bánffy*
Finanțe: *Batthyány*
Comerciu: *Iusth*
Culte: *Wlassich*
Justiție: *Darányi*
Agricultură: *Zichy Aladár*
De honvezi: *Bihar*
Croat: *Iosipovich*
Președintele Dietei: *Apponyi*.

Alegerea din Panciova.

După o luptă ne mai pomenită de strajnică, eri s'a terminat alegerea din Panciova. Durere, terorismul, corupția și presiunile de tot felul au triumfat asupra ideii naționale reprezentată prin vrednicul candidat sârb *Dr. Slavko Miletici*. Avem durerea să înregistrăm și în cercul acesta purtarea detestabilă a multor Români, cari au contribuit la înfrângerea cauzei. S'au dat de tot 4315 voturi, dintre cari *Slavko Miletici* a întrunit 1996 ear baronul *Daniel Ernő* 2319. Minoritatea candidatului naționalist este de 321 voturi.

Românii din Macedonia și biserica română.

În imperiul otoman, unde întocmirea formei de guvernământ nu admite sistemul reprezentativ, naționalitățile conlocuitoare n'au decât două mijloace pentru a-și manifesta individualitatea: școala și biserica.

Școala românească, în Macedonia datează de patruzeci de ani. De și a trebuit să treacă prin atâtea vicisitudini, de și a avut de luptat cu atâtea dificultăți suscitade de clerul bisericii ortodoxe și de agenții propagandei etno-politice a cabinetelor dela Atena, școala românească s'a impus totuși și facla culturii naționale luminează astăzi în colțurile cele mai depărtate ale provinciilor otomane.

Dar școala nu este unicul factor determinant în evoluția unui popor. În Orient, mai virtos, se poate zice că școala slujește numai de auxiliar — indisponsabil dar auxiliar, pentru luminarea conștiințelor. Factorul de căpetenie este biserica, care exercită cea mai mare înfrîngere asupra maselor. La popoarele, cari au trăit veacuri de-a rândul în restriște, religia are precădere. Sentimentul național este mai puțin dezvoltat decât cel religios, și fenomenul acesta este istoricește dovedit.

Ca probă, în ce privește elementele din Macedonia, n'avem decât să luăm pe Greci și pe Bulgari. Grecii au predominat prin biserică. Toate naționalitățile creștine din imperiu ascultând de cuvântul arhierilor, ajunseră aproape să se identifice în aspirațiunile politice cu însuși poporul grecesc. De când, însă, o parte din creștinii au căpătat biserica lor proprie, ruptura s'a făcut și sentimentele s'au făcut și s'au demarcat în mod hotărît.

Pilda au dat-o Bulgarii. Înainte de a-și avea biserica națională independentă, Bulgarii din Macedonia erau înglodați în sfera elenismului și în statistica imperiului nu figurau decât cu denumirea generală de rumi, sinonim cu Grecii. Dar odată biserica dobândită, fizionomia statisticeii s'a schimbat: între Bulgari și Greci s'a făcut distincțiunea, ce trebuia să se facă, și astăzi Bulgarii sunt recunoscuți ca națiune deosebită, care n'are nimic comun cu Grecii.

Românii din Macedonia le lipsește încă biserica independentă recunoscută ca atare. Din această pricină, profund serioasă, li-se contestă de multe ori însăși naționalitatea. Fiind înainturiculați ca rumi adevărați simpli creștini, ceea ce e sinonim cu Grecii, aceștia profită de împrejurare, ca să-I prezinte străinătății ca Greci, de nimic comun nu există, afară de religie între aceste două elemente, cari se deosebesc sub toate raporturile.

Românii macedoneni au înțeles de mult inconvenientul. Pe baza drepturilor statornice, ce se recunosc tuturor naționalităților din imperiu, au cerut patriarhiei să li-se dea și lor puțința de a se ruga lui Dumnezeu în graiul străbun, rămânând și mai departe sub jurisdicțiunea spirituală a marelui eclezi. Biserica greacă însă, care e transformată mai mult într'o tribună de propagandă politică, s'a opus în tot-d'a-una acestei legitime nazuințe. În fața, dar, a acestei îndărătnice rele voințe, siliți au fost Românii să caute recunoașterea de dreptul dela guvernul otoman, care pururea a avut solitudinea pentru Români, element leal, care nici odată n'a făcut dificultăți sferelor dirigitoare ale imperiului. Zilele trecute, în timpul sărbătorilor de Crăciun, s'a oficiat, cu autorizația guvernului turcesc, liturgia, în limba strămoșilor noștri la capela română din Bitolia — și fenomenul este cu atât mai important, cu cât Bitolia e socotită ca citadela elenismului, din care pricină, Românii, cari au deja trei-zeci de biserici ale lor în Macedonia, nu isbutiseră până acum cu toate sacrificiile lor uriașe, să dobândească dreptul de a se ruga aci în graiul, în cari a supt evlavie și pietatea creștină.

Urmările acestui succes, care în împrejurările de față ia proporțiile unui triumf, sunt că, abia dobândită puțința de a se ruga Românii românește, și consăngenii noștri din Bitolia, rătașiți până acum în mare parte sub influența politiceii străine și ademeniți de șoartele perfide pornite de peste granița Turciei au înțeles, că umblau pe căi greșite și s'au întors deja din drumul pieirei, ca să asculte oăciindu-se tainele creștine în paraclisul, unde răsună graiul, în care a fost legănată prună neamului românesc.

ELECTORALE.

Onorată Redecțiune!

Referitor la alegerea de deputat din *Végyvár* ținută la 26 Ianuarie a. c. vă raportează următoarele:

Mare era însuflețirea pretutindeni acest cerc electoral mai virtos, că harnic protopop și naționalist Ioan Pepa din Buzias a candidat, încât toată inteligența și poporul erau mândri, că vom duce biroul cauzei naționale și în acest cerc iocuit aproape numai de Români.

Și am fi eșit învingători, pe cum se teau toți până în ziua premergătoare alegerii, dacă partea mare dintre preoții uitați sine și lacomi nu și-ar fi lăsat turmele vântătoare în știrea prădătorilor să-i coperă cu nomele, de care și dânsii — și rușinea lor fie zis — au fost părtași.

Între aceștia amintesc spre vecnică menire pe Nicolae Stoia preotul gr. or. Șipet, care toată ziua s'a întreținut cu — în partida lui Pepa — ba a purtat verde la caciulă, încât nimeni nu i-a trecut prin minte, că e lup în piele de om, că el adevărat: Să fie luda cel ce a vădit pe șeful său.

Ce e mai mult din când în când — să se arete lumii — sbera cât îl ducea «traiască Pepa» și la urmă, pe cum desc bărbații de încredere a votat cu candidatul de partida guvernamentală.

Asemenea acestuia e preotul Ilie din Uliuc, care dintre vre-o 60—70 voturi a venit cu învățătorul de acolo și cu cei doi epitropi; ear pe ceilalți

lasat pradă. Mai bine era să se fi dus la Timiș, să se scalde s'au ori și ce alta.

Acesta este, pe care conferința noastră ținută în Buzias, l-a onorat alegându-l bărbat de încredere.

S'au înșelat frații preoți și învățători, judecând pe om, după cum îl umblă gura. Nu vorbe nerumegate, ci fapte părinte Cocoș!

Pe preotul gr. cat. Vasile Taran din Icloda și pe învățătorul gr. cat. din Silaș Iustin Vaideanu, cel ce nu ține foaie românească, dar nici de altele la casă — i-am văzut între cei cu pene roșii și a votat cu candidatul oficios, ba cee mai mult să zice, că e învățat Vaidean, când a votat Sălăgenii din partida lui Pepa le-a făcut semn batjocurilor cu piciorul să-i fie rușine!

Lângă aceștia mai număr, ca cel mai fără omenie pe Nică Crăciun jude comunal și episcop în Cadar apoi judele din Blajova Traiță Băbuț, pe când colegul lor judele din Stamora-română îmi pare rău, că mi-a trecut numele d-lui din evidență s'a purtat brav, s'a întreținut cu noi și a și votat cu candidatul nostru național. Merită deci toată cinstea!

Dintre preoții, care și-au dat toată silitința și drept acea s'a achitat față de națiune este dl preot George Lupsia din Blajova, care deși om bătrân a stat între noi toată ziua în neauă îmbărbătând poporul.

El preot Avram Ciocoi din Vucova de asemenea a căutat pe toate căile să țină ordinea între ai noștri etc.

Dl preot Mărgineanțu din Birda, Luca Lazarescu din Ferendia, Vichentie Pirtea din Simerseg, George Popovici și Maghețin din Sacoșul-unguresc asemenea și preotul Moise Alexiu din Sacoșul-turcesc, s'a prezentat cu demnitatea cuvenită.

Dintre învățători și-a făcut datoria dl învățat. Maghețiu din Sacoșul-unguresc, Petru Bulgia din Blajova, Iulian Cărmu din Vucova, comerciantul Ioan Răchițan din Vucova dl învățat. A. Miloia din Ferendia.

Pe toți acești bravi preoți și învățători precum și pe dl comerc. Răchițan, ca pe unul care și-au pus toată forța în serviciul națiunii îl amintim aici, ca să-i cunoască lumea românească ca fi adevărați ai ei.

Am picat, dar' am căzut cu cinste. Cel-ce nu au lucrat, ca să putem eși biruitori sunt acum foarte rușinați; li-se și cu vine partea cu Iuda!

Alegerea s'a protestat și avem mare nădejde, că adevărindu-se dovezile acudate a petiție — va fi altă alegere la care nu ne tragem din luptă și la care vom aștepta, ca cei păcătoși să se întoarcă spre pocăință, căci numai așa li-se va ierta greșeala.

Cel-ce au urechi de auzit să audă!

Preotul.

DIN ROMANIA.

Președintele Ligei culturale, dl Petru Grădișteanu ne-a trimis interesanta și însuflețita sa conferință ținută la Teatrul Național: 24 Ianuarie. Fiind de momentuoasă importanță, o prezentăm și cetitorilor noștri:

Doamnelor și Domnilor!

Mi-am propus să vă zic câte-va cuvinte despre însemnătatea zilei de 24 Ianuarie pe care ați binevoit a o sărbători împreună, ca una din cele mai mari date ale istoriei Patriei, una din acele date cari rămân adânc săpate în mintea și în inima poporului.

Mai înainte însă, dați-mi voie să mă opresc un moment la o dată și mai mare, data nașterii neamului românesc.

Nu am nevoie să vă amintesc că, la anul, se împlinesc opt-spre-zece secole de când împăratul Traian, a cărui columnă glorioasă stă încă

mândră pe piața Romei, a învins pe Decebal, regele Dacilor, care isbândise a infringe armatele romane conduse de împărați, și care, în desperarea lui, spre a nu se preda, s'a sinucis asvirlindu-se asupra propriei sale spade.

Marele împărat, care trecuse Dunărea pe podul, ale cărui urme să văd încă la Severin, voind să profite de cucerire, spre a pune o stavilă năvălirii barbarilor cari amenințau existența vastului Imperiu roman, îndată după victorie s'a grăbit a constitui Dacia în provincie romană și a populat-o cu cetățeni aduși din tot Imperiul roman. Firește ei s'au înrudit cu Dacii și Geții cari mai rămasese în acele părți de loc. Astfel s'a născut neamul românesc. Opt-spre-zece secole, acestea sunt cartierele de nobleță ale neamului românesc!

Printr-o potrivire, vrednică de admirat în istoria noastră națională, tot la anul se împlinesc 40 de ani de domnie a M. S. Regelui Carol, domnie fericită și roditoare care a asigurat prestigiul și viitorul țării.

Cum să nu unim împreună, cu dragoste și mândrie, aceste două mari nume: pe al întemeietorului neamului românesc cu acela al Domnului victorios zare, prin curagiul și înțelepciunea sa, a făurit coroana regală de oțel ce a pus pe capul României!

Intre aceste două mari date câte dureri, câte suferințe, cât sânge vărsat!...

Împărații Romei cari s'au succedat au uitat ideea mântuitoare a divului Traian, au părăsit fără sprijin Dacia Traiană, au lasat-o pradă năvălirii tuturor barbarilor. Intre cei mai crunți care au pustii țara fură de sigur Goții și Tatarii. Locuitorii provinciei romane abia găsiră un adăpost în vastele păduri ale Carpaților.

Ce noapte oribilă, în care abia din când în când vedem strălucind câte o stea luminoasă! Sentimentul unității naționale rămâne însă neatins în pieptul Românilor.

Năvălesc apoi din Asia Turcii fioroși. Ei pun stăpânire pe Constantinople, pe Bizanțiu, și de aci se năpustesc ca să supună întreaga Europă semi-lunei trufase. Teroarea ce răspândește în giurul lor nu se poate descrie. După ce ocupă întreaga peninsulă balcanică, ei trec în mai multe rânduri Dunărea și, în sălbătăcia lor, nu cruță nimic. Prin foc și iatagan ei pradă și pustiesc tot, până când marele Domn Mihai-Viteazul îi infringe la Călugăreni și îi silește a trece înapoi Dunărea umiliți și rușinați.

Dar țara nu avea vrășmași numai pe năvălitorii de Sud. Alți barbari așezați la Nordul țării silesc pe marele Domn să-și întoarcă în contra lor ostirea victorioasă. El zboară din izbândă în izbândă, așa că a putut realiza pentru un moment idealul național, unirea tuturor Românilor sub același sceptru! dar el cade victima unui odios atentat pe câmpiile Turdei.

Au mai fost Domni mari podoaba neamului românesc, ca Mircea cel bătrân, ca Ștefan cel mare, care a meritat prin strălucitele sale victorii contra islamismului numele de apărător al Creștinismului, a căror epopee au scris-o cronicarii și istoricii, au cântat-o poezii noștri: dar, vrăjmașii care ne impresurau a întuneceat gloria noastră trecută, s'au năpustit asupra patriei române, i-au zdrobit forțele de rezistență au sfâșiat-o în bucăți.

Dincoace de Milcov străinătatea nici nu mai știa de Români, ne numea Valahi; pierduse chiar și noțiunea originii noastre latine. Dincolo de Milcov se răpește Bucovina și Basarabia Peste Carpați Ardealul și Banatul trec sub sceptru străin. A fost chiar un moment când și Oltenia s'a smuls din corpur țării românești. Bravii noștri compatrioți de peste Olt au revenit însă curând la Mama Patrie.

În această tristă situațiune; două țărișoare Muntenia și Moldova de același neam, de același sânge.

„Ca doi brazi într'o tulpină
Ca doi ochi într'o lumină“

fiind despărțire prin Milcov, cad fie-care în parte pradă uricioasei stăpâniri a Domnilor din fanar. Să nu îmi cereți a spune vre un nume, pentru că în privința lor se adevărește zicătoarea latină „Nomina odiosa“!

Cu dânsii împreună vin și călugării greci cari, îi ajută, și puse culmea la actele de spioațiune pentru sleirea și desăvârșire a tuturor isvoarelor de avuție națională. În numele lui Dum-

nezeu, care'i îngăduie, acestei servitorii fățarnici al religiei creștine, își însușesc a treia parte din teritoriul țării surori spre a l' închina patriei lor. Cultura grecească se întinde peste amândouă principatele, și nu întâmpină altă piedecă de cât în tendințele de slavizare care urmăreau acelaș scop de desființare a naționalității române.

Lucru demn de observat, după atâte, și atâte lupte spre a ne căpăta independența, stăm iarăși față cu elementul grecesc care caută, prin toate mijloacele, și tot în numele sfintei religii creștine, să sugrume elementul român din Macedonia.

Au mai fost, neapărat, în acest lung interval de restricte, Domni români, Mitropoliți ai țării surori, ale căror nume slăvite rămân pentru toate generațiunile prezente și viitoare, cari au luptat contra tuturor încercărilor de desnaționalizare și cari au făcut să reiasă strălucitoare bărbăția neamului și credința lui în religia străbună; au mai fost bărbați mari, devotați patriei, cari au resculat poporul contra nelegiuirilor ce îl apăsau, ca Tudor Vladimirescu, Avram Iancu și toți aceia cari, la 1848, au revindecat drepturile poporului și independența patriei; dar toate admirabilele lor încercări s'au zădărnicit, până când la glasul fermecător al marelui și nemuritorului poet care ne ebiema, înfocat de patriotism.

„Vin la Milcov cu grăbire

Să'l secăm dintr'o sorbire“.

mândra generațiune de atunci, însuflețită de același dor, de aceeași idee mare care se manifestase în divanul ad-hoc în ziua de 24 Ianuarie a realiza Unirea Principatelor.

Mare și neperitoare este această dată în istoria neamului românesc! 24 Ianuarie a realizat Unirea definitivă și indisolubilă: Milcovul a fost secăt într'adevăr dintr'o sorbire și din două mici Principate, s'a creat România modernă.

Neuitat a rămas în inima tuturor Românilor numele strălucitor al lui Vodă Cuza și al marelui său cancelar Kogălniciau cari au știut, grație sprijinului puternic al împăratului Napoleon III, să facă a se recunoaște de Europa întregă această nouă stare de locuri, a știut să zdrobească nefasta influență grecească secularizând bunurile monarhice înstatinate, redând statului veniturile a unei treimi din teritoriul țării, cari au isbunit a face din atâtea milioane de cetățeni, gata, în ori-ce moment, a apăra țara și căminul lor strămoșesc.

Grație lui 24 Ianuarie am căpătat independența de fapt a Statului român și sfânta noastră Biserică a devenit autocefală; 24 Ianuarie a desființat privilegiile și a trecut nivelul egalității dinaintea legii pe deasupra tuturor claselor sociale; Regulamentul organic impus de Kiselev, Codul Caragea și Codul Calimachi, cu dispozițiunile lor învechite și ruginite, au fost înlocuite printr'un mănunchiu de legi moderne împrumutate din Franța care le datora Marelui Revoluțiunii.

Grație lui 24 Ianuarie și acelei splendide generațiunii de bărbați eminenti, fără seamă, cari au sacrificat cu entuziasm interesele lor personale pentru întemeierea și mărirea Patriei române, am dobândit toate bunurile de cari ne bucuram.

Grație împăratului marelui noastre surori — fiei țărăna ușoară — am putut avea, ca Domn pe marele Căpitan care a iluntrat virtutea străbună peste Dunăre. Grație lui 24 Ianuarie a putut avea Domnul nostru o armată de voinici și mijloacele materiale spre a eși triumfător contra armatei lui Osmau Pașa, care inspirase groaza ostirilor împăratului tuturor Rușilor.

Cum dar, Domni mei, să nu serbătorim această mare zi care nu numai a realizat și cimentat Unirea celor două țări surori, ideal care de mulți pe atunci se credea iluzoriu, care a creat mijloacele pentru a dobândi recunoașterea țării ca Regat, dar care a redșteptat în inima, în sufletul fiecărui român speranța că într'o zi poate nu pe departe, vom putea realiza idealul național așa cum îl cunoaște și se fuchină lui fiecare român ori unde s'ar afl' el!

Ce să mai aduc aminte că astăzi este și aniversarea fundării Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor? Ca importanță are această instituțiune, ori cum am prețuit-o noi, vrăjmașii patriei noastre o simt ba chiar o exageră. Ea are menirea de a întreține focul sacru

al întregului neam românesc pentru aceste două baze fundamentale ale existenței noastre naționale: limba și biserica, cultura intelectuală și sufletească a tot ce este român.

Și cum să cred, așa înaintat în vîrstă cum sunt, că nu e departe momentul în care voi vedea idealul nostru național realizat?

În mijlocul tipătului de durere ce răsună împrejurul nostru, ale fraților sfârșind pe frații lor pentru atingerea nu știu cărui scop irealizabil — căci nu se poate realiza prin forță și măsură inumană desnaționalizarea unui popor și fuziunea într'un singur tot al unei țări politice — pe când, pe lângă frământarea despre occident văd spectacolul neașteptat al rededeptării unui popor amorțit de mult timp sub presiunea autocrației, eu aud de pretutindeni strigătul unei nefermurate dragoste care iese din pieptul întregului neam românesc: „Să trăiască Regele Românilor“!

Nu știu de ce, dar mi se pare că aud glasul timid al vre-unui om politic care se teme de dificultățile realizării unei asemenea aspirațiuni, sau glasul vre-unui necredincios nedomirrit de adevărul immanent „Vox populi vox Dei“ și îmi zice „Vis!... iluziune“!

Lăsați-mi, lăsați-mi Doamnele mele, și D niț mel, această dulce speranță, care mă susține, că voi trăi ca să văd realizat acest vis al vieții mele: Și dacă voi închide ochii înaintea ca această iluziune să devie realitate, ultimul cuvânt pe care îl voi șopti înaintea de a muri va fi: „Să trăiască Regele Românilor“!

Iar voi tineri cari sunteți speranța viitorului, fiți incredințați că în momentul când vă veți hotărî a desăvîrși marea operă a unității neamului, mormintele se vor deschide și mii de glasuri vă vor striga: „Înainte, tot înainte, cu credința în Dumnezeu și în țară!“

Revoluția din Rusia.

Petersburg, 13 Febr.

Un ucac al țarului a poruncit, că sub presidența lui Sidlovski, președintele senatului să se alcătuiască o comisie, care să stabilească cauzele nemulțămirii muncitorilor din Petersburg și jur și să propună sanarea gravaminelor. Comisia va fi compusă din reprezentanții specialiștii, din reprezentanții muncitorilor; cei din urmă vor fi aleși în mod liber. Președintele va încunoștiința personal pe țar, ce persoane vor avea parte din comisie, apoi câți reprezentanți să trimeată stăpânii și muncitorii, tot el va propune modul de alegere al celor din urmă.

Răscoala gimnastelor din Varșovia.

Nova Reforma scrie din Varșovia:

Gimnasiul de fete, care a fost deschis Vineri după revolte prima dată, a fost din nou închis.

În prima zi de prelegeri sub conducerea gimnastei de classa a VI. Ioana Rzvusca toate școlărițele au mers la director și i-au cetit un memorandum în limba polonă. Când Ioana a ajuns la partea, unde cereau, ca să se poarte și cu școlărițele polone, ca cu cele ruse, directorul i-a sfârșit memorandumul. Atunci școlărițele au sărit la el și l-au bătut rău. Directorul a cerut miliție telefonice. A și venit o trupă de soldați și cu baioneta pe pușcă au intrat în edificiul gimnasiului. Fetele unele s'au ascuns prin localitățile laterale, altele au sărit pe fereastră și au fost prinse de studenți, cari le-au scăpat. Multe eleve au ameuțit. Miliția le-a prins și ele au spus to-

tul despre conjurație. Deja în aceeași zi gimnasiul a fost închis din nou.

Francezii contra țarului.

Toulon, 13 Februarie.

În seară societățile socialiste au demonstrat pe stradă contra țarului.

Greva.

Varșovia, 13 Februarie.

Ziua de azi a fost petrecută în liniște. Eri a fost o ciocnire între o trupă și muncitorii. Miliția a împrăștiat mulțimea cu puștii.

Boroslau, 13 Februarie.

Din Sosnovice se telegrafează, că cu ocazia ciocnirii dintre miliție și muncitorii lângă fabrica Ecaterina mulți muncitori au primit răni mortale.

Pe elevii din clasele superioare ale școlii reale de acolo i-au prins și băgat în temniță, unde prin amenințări și chinuri i-au silit să tradeze pe capiți revoluționari.

Revolta gimnaziștilor.

Cracovia, 13 Februarie.

«*Nova Reforma*» scrie, că studenții gimnaziului din Lublin au svârșit pe directorul lor de pe primul cat pe fereastră în stradă, fiindcă n'a vrut să le primească memorandumul, în care pretindeau, ca limba de propunere să fie cea polonă.

Conchemarea adunării constituționale.

Berlin, 13 Febr.

După «*Lokalanzeiger*» zemski sovor va fi convocat pe 18 ale lunii prin un ucac al țarului.

Demonstrație într'un teatru.

Petersburg, 13 Febr.

În teatru «*Alexandra*» eri a fost demonstrație. Un avocat a vorbit cătră public, că acum nu e timp de a-și petrece, după-ce s'a vărsat atâta sânge. *Imediat a fost arestat.* Publicul însă s'a depărtat din teatru, deci piesa neavând public a trebuit să fie întreprinsă.

Femeia rusă.

Ei îi va datorii Rusia soarte mai liberă.

Independentă, ea nu devine, decât în mod excepțional egoistă și tiranică.

Un gust iresistibil pentru devotament o face înflăcărată. Ea va voi — o vrea deja acum — ca patria sa întreagă, să fie împărțită de știința sa, de inițiativa voinții sale. Mai avansată, decât Anglo-Saxona, în deosebire decât Englesca ca proprietară ea are drept de vot la alegerile municipale și rurale. Ea nu se prezintă în persoană, ci prin un votant, care nu trebuie să fie tocmai bărbatu-seu; ear' acesta poate avea simpatii ori opinii diferite. Ear' „zemstvoudile“ (consilii comitatense) sunt de un liberalism cutezător, când din cinci în cinci ani cel puțin se întrunesc, ca să ceară constituție. Procedura lor nu are alt succes, decât că-i blamează, cum să zice acolo, în cercurile înalte, dar' efectul moral rămâne considerabil.

Instrucțiunile câștigate aici se transmit umilului țaran, pe cari apoi femeia rusă în liniște, eficace le lucră pentru regenerarea patriei sale.

Studenta, institutoarea (învățătoarea), doctorița sunt neobosiții apostoli a unei nouă ere de emancipațiune, de știință și solidaritate.

Noi cunoaștem la Paris stranii și pasionate tipuri de „studentă“. Ea e tocmai așa la Petersburg, ca aici. Fiică săracă a unui țaran, a unui slujitor al altarului, a unui mic ofician, draguță tare une-ori, atrăgătoare une-ori cu părul rotun-

zit după modă și ochi albaștrii, viguroasă și multă citoare, n'având nimic, ce să pue sub dinți, trăind dând lecții pentru câteva parale, mergând la curi fără haine elegante, însă cu ochi așa curați și o credință așa de ardentă în știință dreaptă! Marea miserie a făcut pe ascultătorii universitarii de ambele sexe să adereze la doctrinele ale materialismului economic. Pentru ei Carol Marx e Dumnezeu și Berdjiaev și Strouvé profeții săi. Aceste intelectuale trăiesc în un fel de nobilă beție mistică cu 30 sau 40 franci pe lună, trăind în mansarde, nutrirându-se aproape exclusiv din ceal și pâne neagră. Morvurile lor sunt pure ca ale primilor creștini. Studenții și studente dorm une-ori în aceeași cameră fără ca vr'un cuget echivoc să le conturbe camera cameraderie. Nu iubesc pe Tolstoi din cauza deismului lui... Ele cugetă mai întâi la pop și la durerile lui, la regenerarea lui fizică și morală. Cu toată ireligia lor ele sunt credincioși fanatici poate!... și Seignobos cu drept le-a numit pe aceste savante: „scrutătoarele dogmelor“.

În resumat Rusia nu separă de loc fapta de idee. Institutoarea, femeia-medic reprezintă până la eroism, până la martir tipul civilizației ruse.

În sate perdute în fundul provinciilor depărtate, „colțuri de urs“, cum sunt numite, e sărăcioasa școală de sat „singurul far al cugetului viu“ după espresia așa de justă și pitorească a lui Vera Vend. Orașul districtului e foarte departe, de asemenea mica stațiune a căii ferii. Institutoarea știe să grupeze în jurul său pe cei sărăcioși și băețele sburdalnice. Ea deschide aceste inteligențe năpustite; în luptă deasă „starosta“, primar țaran ea prepara fără speranță de recompensă penibila înmugurire a sufletelor rustice.

Singură doftorița o întrece. Bărbații mei au fugit de aceste pustiri. Ea însă prin geamuri aspru și troiene de zăpadă face 10, 15, 20 veșuri până la coliba celui în agonie. Desinteresată sa e proverbială. Ea nu vrea să primească mic dela țaran, nici chiar dela proprietari.

— Eu sunt plătită de stat, răspunde grabnic trăgându-și mâna îndărapt...

Mai departe, de multe-ori mamă a unei mii ea capătă 3000 franci la an, din care mare sumă o cheltuește în milostenii.

Înainte astor femei sărace, dependente, domiciliat, rău retribuite — însă inspirate de plinul amor al umanității și științei — palidă aureola celor mai bune și mai bogate. De această sfortare rău cunoscută și salutară din încet conștiința viitoare a Rusii, și fac din Rusia mai liberă și deci mai mare și această face mai bine decât ori-ce biruință...

(Independance Roumaine).

lules B

Răsboiul ruso-japonez

Londra, 13 Febr. Perderile Rușilor în lupta dela Hejcontaj după isvoare japoneze ar fi fost 30,000 oameni. În Mandjurii un frig foarte mare.

Sahetun, 13 Febr. Generalul Kaula a luat în primire comanda corpului de armată.

Petersburg, 13 Febr. Agenția telegrafică din Petersburg vestește din Sahetun cu de 11: Voluntarii au aflat că Japonezii mai multe locuri au evacuat șanțurile. crede, că Japonezii se retrag spre sud.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 14 Februarie n.

Din cauza sîntei sărbători de mîne Măria Sa N-rul proxim al foilor noastre va apărea Vineri la amiază ca Nr. dublu.

— Știre personală. Deputatul național Vasile Damian protopop în Brad a sosit ieri în Arad.

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul igienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I, vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de făclitură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări și tratamente cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiilor specialiștilor savanți Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dantură întregă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o dur

— **Proces de presă.** Dezbaterăa procesului intentat redactorului nostru Sever Bocu pentru articolul „*Atentatul comitatului contra noastră*” se va ținea înaintea Curții cu jurați din Oradea-mare în 4 Martie a. c. Se mai pusese odată termin pe 26 Ianuarie, dar fiind tocmai atunci ziua alegerilor generale, dezbaterăa se amânase. Acum e pus din nou.

— **Baronul Bohus István**, mare proprietar al comitatului Aradului și jucând rol însemnat în viața publică a comitatului nostru, a murit ieri.

— **Răspuns — nimerit.** La alegerea de deputat dietal din Trăscău, protopretorele din Câmpeni, se plimba prin partidul candidatului nostru național, Dr. Z. Chirtop. Aici se întâlnește cu un vidrean care fiind om cam încălțat Dr. Zosim Chirtop a dus execuție pe urea lui. Protopretorele îl agrăește:

— **Bade Ioane!** și acum ți-î cu Dr. Zosim deși ți-a licitat toată averea și nu ți-a mai rămas de cât sumanul ce-l ai pe spate?

— **Si acesta îl dau D-rului Zosim și tot pe lângă am să votez** — răspunse liniștit vidreanul, iar protopretorele opărit, la moment părăsi terenul nostru.

— **La răboj!** Ni-se scrie din Timișoara. Protopopul *Putici* s'a adâncit tot mai tare în murdărie. Eată cum: Imediat după căderea lui Dr. Adam, nesfios și repudiând ori-ce simț de demnitate, s'a luat prin cerc coțeșind pe la foștii alegători ai lui Adam pentru liberalul Mayer. Se știe însă că Mayer a repășit în schimb promisiunii că i-se va da postul de vicișpan și așa *Putici*, a rămas murdărit și pătat înaintea neamului și bisericii sale. Hamzsa Vojk și *Putici* Traján! Eată două uscături, cari zădărnicesc viața națională în comitatul nostru. Vă rog arătați-i cu degetul, ca să putem separa turma sănătoasă de călbaza aceasta.

— **Maxim Gorki bolnav.** Din cauza umezelei carcerii din închisoarea Petru și Pavel din Petersburg unde se află închis Gorki, se știe, că celebrul scriitor s'a îmbolnăvit. Se știe că acum câți-va ani Gorki a încercat să se sinucidă trăgându-și un glonte care i-a perforat plămânul.

— **Un mic Paris în Londra.** „Standard” anunță că se studiază actualmente un proiect în scop de a preface o parte din Strand în un mic Paris.

Proiectul cuprinde crearea unei expozițiuni franceze permanente, restaurante, cafenele, grădini și butice franceze. Aceste diferite atracțiuni vor fi toate într'un palat în stilul arhitecturii franceze. Vor fi și teatre unde se vor reprezenta piese în limba franceză. O cerere de încheiere a fost prezentată consiliului communal al Londrei.

Chiria acestui teren va fi de 55.000 livre sterlinge pe an.

— **Epigonii dela lupta din Vinț.** Ni-se transmite o listă incompletă a acelor cari au zădărnicit cauza națională în cercul Vințului. Iată-o: Postul preot gr.-or. Ioan *Oporean*, care și-a lăpădat patrafirul, *Buda* notar cercual, preotul din Spring preotul gr.-cat. *Bitu* dimpreună cu fiul său Emil, pe care l'a miluit Excelența Sa Mitropolitul din Blaj, mai apoi Episcopul din Oradea-mare, învățătorul Vasile *Nicoară* din Henej ca stegar alui Szöts Pál a condus pe postul alegătorii comunei sale afară de doi frați ai preotului, scăpați noaptea prin vredniicul tânăr Emil *Muntean* fiul directorului preparandial din Blaj. Învățătorul Alexa *Cibu* din Daia și Simion *Ispas* proprietar. Vasile *Vasilca* notar comunal din Hapria-română. Preotii din Dranbăriu Ioan E. *Magde* gr.-cat. și Ioan *Magde* gr.-or. apoi învățătorul Petru *Giurca*. Frumoasă pleiadă de luminători ai poporului.

— **Rectificare.** În nrul 15 al ziarului nostru, la rubrica „d-ale alegerilor” în comunicatul „Biruința dela Sasca” s'a scris greșit că din comuna Mărcina, s'au dat pentru candidatul național Dr. Novac 33 ear pentru P. Vuia 20 voturi, pe când de fapt pentru Dr. Aurel Novac s'au dat din comuna Mărcina 73 voturi. Rectificăm prin aceasta greșeala.

— **Blajul pentru Brad.** La fondul „Dr. I. Hodoș”, înființat la gimnaziul public rom. gr.-or. din Brad, cu scop ce din venitele lui să se dea ajutoare profesorilor dela acest institut la tipărirea de manuale și scrieri literare, la ținerea de prelegeri și disertațiuni științifice, cari se vor

publica în anuarul gimnazului, a încurs din Blaj suma de 900 cor.

Între contribuenți se află Ioniș Brut Hodoșiu, fiul fericitului Dr. Iosif Hodoș, Dr. Iuliu Maniu, adv. cu 100 cor.; Dr. Aug. Bunea, Ștefan Pop, canonic metropolitani, Georgiu Bărbat, protopop, A. C. D., cu câte 50 cor.; Ioan M. Moldovan, prepozit, Simion P. Mateiu, canonic metropolitani, G. Muntean, director preparandial câte cu 30 cor.; Gavril Precup, profesor, Ioan Maior, câte cu 20 cor.; și alți fruntași, conștii ce va se zică a da profesorilor dela institutele noastre culturale posibilitatea să fie la înălțimea chemării lor.

Lista completă se va publica la timpul său. Laudă și recunoștința lor.

— **Serata casei militare din Arad.** Casina corpului oficerilor armatei comune din localitate, va aranja în 25 Februarie a. c. o serată dansantă, împreună cu producțiuni artistice. Toaletă de concert. Inceputul la 8 ore.

— **Preot rătăcit.** La alegerea de deputat dietal în Trăscău toată turma cuvântătoare a parohului *Nicolau Candrea* a votat cu candidatul guvernului, iar d-sa a stat acasă. În 9 Februarie a. c. era în hotelul „Csiky” din Câmpeni, unde în prezența mai multor străini a declarat „că dacă Dr. Zosim Chirtop vrea să fie „nagyságos” facă bine și jefască câte-va mil, că altcum el cu turma s'a nu-i dator să meargă la Trăscău, să voteze cu candidatul național.

După ce a ieșit din crăsmă ajutat de alcool a căzut în mijlocul străzii, căciula i-a sărit cât colo iar el numai cu ajutorul altora fu ridicat de jos. În starea asta abnormală s'a dus la măcelarul din Câmpeni unde în modul cel mai josnic înjura și arunca cu ce-i venea în cale după oamene. Faptele descrise până aci a capelanului *Nicolau Candrea din Neagra* numai compatibile cu cu oficiul ce-l poartă nu sunt. Venerabilul consistor din Sibiu se în șală amarnic, când va crede că cu asemenea elemente va putea susține autoritatea bisericii.

Păcat, că n'a dat ascultare protestului inteligenței române din Munții Apuseni.

— **Necrolog.** Primit următorul anunț funebru: subscrișii anunță cu inimă frântă de durere moartea neuitatului lor soț, părinte, frate, cumnat și văr *Toma Belu*, ofițiant la telegraf și postă în pensiune mort la 12 Februarie 1905 st. n. în etate de 62 ani.

Remășițele defunctului se vor astruca în 13 Februarie st. n. la orele 1/4 p. m. după ritul gr. or. rom. în cimiteriul din Maria-Radna. Fie-î țerina ușoară și memoria binecuvântată! Văd. Iuliana Belu nasc. Prodanovits, Văd. Adriana Stefanovits, n. Belu, Leontina și Sabina ca sice.

— **Furculița.** Dupăcum se știe, în Pompei s'au găsit mai multe obiecte de bucatărie de pe timpul Romanilor, a căror finețe rafinată întrece cu mult pe cele din epoca actuală. Dar în multe obiecte trebuincioase ale epocii romane lipsește furculița.

De sigur că aceasta nu era de loc cunoscută în Roma antică. Abia pe la anul 1000 d. Chr., ba poate chiar și mai târziu, a fost adusă din Orient — pe atunci foarte mult cultivată — și apoi au trecut mai multe decenii până când și-a dobândit un loc durabil la mesele europene.

Curios este faptul că chiar și usularii Fidschi și locuitorii din noua zelandă s'au folosit de aceste tacâmuri deja cu mult mai înainte ca europenii.

Cunoscutul misionar Fra Damiano pomenește despre furculițe în scrierile sale, ca despre o noutate de necrezut, care după dînsul, a fost introdusă la Veneția de o principesă bizantină. Abia pe la 1500 furculița a fost introdusă în toate părțile Italiei. În același timp a fost introdusă și în Franța, și numai după un secol în Germania.

Astăzi ea nu lipsește nici în cea mai săracă colibă.

— **Uniformele unui împărat.** Împăratul Germaniei, care a fost numit acum câte-va zile căpitan general al armatei spaniole, mai are o sumă de demnități militare. El este feld-mareșal austro-ungar, feld-mareșal englez, admiral suedez, admiral norvegian, admiral rus, admiral danez și comandant al mai multor regimente străine dintre cari; două austro-ungare, trei rusești, unul portugez, unul român și unul turc.

În Germania el e colonel a șapte regimente prusiane, unuia saxon, unuia vürtemburgez. El mai este mare admiral al marinei germane.

Fiecare din aceste grade are câte o uniformă specială, care la rîndul ei se modifică după

cum este vorba de o uniformă de serviciu, de paradă, sau de gală.

Socotiți acum câte uniforme conține garderoba împăratului Vilhelm al II-lea.

— **Electoralii.** Un țeran din cercul Chișineului, care ademenit de promisiunea unei bancnote de zece, rătăcise în tabăra străină, după ce-și dăduse credincios votul pe Csukay, se duse să-și primească plata.

Corteșul îi întinde bancnota, dar țeranul nostru zice:

— Bine dle, asta-î pentru vot, dar pentru rușine nu capăt nimica?!

— **Executarea unei femei.** Asupra executării femeii Wiese omoritoarea profesională de copii în Hamburg se serie următoarele:

Fără de a răspunde un cuvânt, dar' palidă și cu buzele strînse, auzi femeia Wiese, care a omorât un mare număr de copii născuți, că sentința ei de moarte va fi executată, ea nu răspunse nici atunci, când i-s'a comunicat că i-se vor satisface dorințele ce ar exprima. După ce procurorul i-a comunicat aceasta și-a părăsit celula, întră preotul urmat de o soră de caritate. El îi ceru ca să se spovedească și să mărturisească crima ei, femeia Wiese n'a dat nici un răspuns, în schimb însă s'a închinat și a cetit cărți de rugăciune. Ea nu s'a culcat în timpul nopții, ci a șezut pe scaunul celulei tăcând sau rugându-se.

Dimineața la ora 7 intră directorul închisorii un inspector pentru a lua pe femeia Wiese spre locul execuției. Ea se sculă liniștită, fermă, dar' palidă ca moartea de pe scaunul ei și merse între preot și director spre curtea închisorii. Ea fu dusă înaintea unei mese acoperite cu postav verde la care se afla primul procuror, președintele tribunalului și grefierul toți îmbrăcați în robe.

În momentul când femeia Wiese, fu întrebată, dacă ea e Wiese, veni un gardist în urma ei, pentru a o sprijini în cazul când ar leșina. Femeia însă, era fermă, când i-s'a citit sentința și comunicarea că senatul a respins cererea ei de grațiere. N'a făcut asupra ei o impresie vizibilă, nici declarația președintelui cătră călău, că i-o predă pentru-ca s'o execute.

În acest moment ceasornicul bătu opt. Dusă de preot și director, urmați de doi gardiani, femeia Wiese merse cu pas liniștit spre ghilotină și urcă fără de a fi sprijinită scara ce ducea la platformă. Cele două ajutoare ale călăului îmbrăcați în negru, legară repede pe femeie de blocul peste care trebuia să cadă cuțitul. Călăul atinse un buton și cuțitul căzu retezând capul care a căzut într'un coș de pânză. Corpul a fost apoi pus într'un sicriu împreună cu capul și expediat la spital.

— **Maimuța cu ochelari.** În grădina zoologică din Breslau se poate vedea o maimuța care poartă ochelari. Această maimuța a fost operată la ochi și ea trebuie să poarte ea și oamnenii ochelari în urma operațiunei.

— **Sărbarea unui avocat.** Marcel Habert exilat împreună cu Deroulède, se află în Paris, după-ce a lipsit din Franța cinci ani. Fiind avocat, el și-a îmbrăcat roba și a început a pleda. Habert a apărut în prima sa pledoarie pe un vagabond anume Capitaine, un om care a fost deja condamnat de mai bine de douăzeci de ori.

Intr'o zi îi veni lui Capitaine ideea să dea foc la un număr de case țărănești pentru a se încălzi — după-cum declară el — înaintea justiției. Focul a putut fi stins repede și Capitaine ar fi suferit de sigur de frig dacă nu-l băgau în închisoare.

Marcel Habert a început astfel pledoaria sa. „Am lipsit cinci ani, domnilor judecători, din motive independente de voința mea. Lăsați, vă rog, pe clientul meu să ia parte la serbarea avocatului său, care s'a întors îndreptat la palatul justiției.”

Judecătorii au fost adânc mișcați și bravul Capitaine ar fi participat la serbarea avocatului său, dacă n'ar fi fost pedepsit până atunci de vro douăzeci de ori. Din acest motiv însă, numai din acesta, el trebuie să sufere o lună de închisoare pentru intenția ce a avut de a se încălzi.

— **Un nou Stat în Statele-Unite.** Guvernul din Sant-Domigo și reprezentantul de acolo al Statelor-Unite au iscălit un protocol prin care Statele-Unite garantează integritatea teritorială a republicei Sant-Domingo și ia răspunderea pentru regularea datoriei interne și externe a republicei. Statele-Unite vor stabili condițiunile plății, vor respinge cereri nejustificate, vor de-

cide asupra cererilor formulate sfătoarele în suspensiune și vor lua asupra-și administrația vămilor, al cărei funcționari însă rămân supuși legilor din St. Domingo. Statele-Unite vor lăsa republicei pentru cheltuielile ei necesare 45 la sută din venitul vămilor și va plăti pe funcționarii administrației vamale precum și dobânzile datoriei externe și interne. Tot prisosul rămâne până la finele anului în tezaurul Statului și va fi încredințat de guvernul din St. Domingo la plata datoriilor.

Crucea sau steaua dublă electro-magnetică
R. B. Nr. 86967 a lui Müller care este cunoscută în Ungaria întregă, are pentru ziua de azi un document, pe care îl publicăm aci în întregime:

Stimate Dle Müller!

Primește sincera mea mulțumită; umflătura soției mele s'a tras aproape de tot și chiar și durerile de spinare și de stomach și sgârșiturile la inimă se repetază tot mai rar. Te rog să-mi mai trimiți 4 aparate R. B. Nr. 86867 de câte 6 cor. căci osmenii chiar din al treilea sat mă roagă să le aduc astfel de aparate.

Zajhalma,

Cu adâncă stimă.

Stefan Bódi,
magasinor.

De aceea n'ai cuvinte ca să recomanzi în destul acest aparat tuturor celor ce sufer de reumatism, asthmă, nedormire, dureri de cap, de dinți, impotență, și mâni și picioare, epilepsia, slăbiciune, amețală, tremur, friguri, influență, gălbănare, sgârșiri de stomach lipsă de de postă de mâncate, ischias etc. etc. Aparatul costă 4 fl. să afli la dl Albert Müller în Budapesta V. Vadasz u. 42/K. 206

CRONICA EXTERNĂ.

Tratatele de comerț ale Germaniei.

În Germania s'au aprobat noi tratate comerciale. Scopul principal al acestor tratate este, în primul loc, ca să protegiască interesele agriculturii germane. În sensul acesta se fac sforțări de ani de zile în Germania. Agrarienii luptă de mult ca să dea avânt produselor agricole și luptă cu putere în privința concepțiunii sistemului industrial, care este așa de favorizat.

Încă din anul 1893, agrarienii imperiului au căutat să concentreze toate energiile și să organizeze producerea și distribuția produselor. Și agrarienii, ca și în trecut, nu lucrau numai pe câmp, ci și în fabricile și în comerțul în vată, și s'au organizat și din inițiativa prietenilor și au lucrat așa încât au câștigat mult și au lucrat așa încât au influențat și în sferele guvernamentale, influență care a făcut ca să aibă o protecțiune vamală și legi făcute în favoarea agriculturii.

Pe calea aceasta, partidul agrarienilor a reușit perfect de bine. Agrarienii au ajuns ca să fie astăzi o adevărată putere în Germania și scopul urmărit e atins într'un mod caracteristic, și evident, căci au isbutit din punct de vedere vamal, au reușit să facă să se urce taxele tarifului general în ce privește produsele agricole la importățiune.

Așa fiind, tratatele de comerț nu pot fi decât în avantajul agrarienilor angajați pe baza unui tarif de protecțiune agricolă, cu alte cuvinte avantajioase intereselor agricole. Interesele agriculturii germane au fost avantajiate mai ales când a intervenit acordul comercial între Germania și Italia precum și între Rusia. Tratatul cu Rusia a fost avantajos pentru interesele germane prin faptul că aceasta din urmă a putut obține suprimarea decesebirilor ce loveau produsele ce veneau pe uscat.

Alta este situația tratatului de comerț cu Austro-Ungaria, însă. Aci era vorba despre o agricultură ce amenință direct agricultura Germaniei. Un conflict deci era natural austro-german a jertfit ceva din industrie în interesul agriculturii, și Austria a cedat la exigențele agrarienilor Germaniei.

Pașici și Regicizii.

În presa din Serbia s'a vorbit zilele trecute despre președintele Pașici și secretarul palatului. Se dedea proporții acestui conflict și se credea chiar cum că cabinetul va demisiona în urma acuzațiilor aduse de Balucjici, secretarul regelui Petru, primului ministru al Serbiei, în chestiunea comenzi de tunuri la unele fabrici din Franța. Conflictul, căruia i se dădeau proporții, a trecut însă fără ca ceva remarcabil să se fi întâmplat. Iată însă că ceva mai serios și mai grav se petrece acum în Serbia. Pașici a pregătit

o lovitură în privința regicizilor dela 11 Iunie. Scopul lui era de a aresta pe toți conspiratorii și trupele erau gata ca să exercite ordinul. Dacă lovitură n'a reușit se datorește faptului că conștient au aflat de planul Pașici și au zădărnicit totul prin aceea că Suveranul a chemat la palat pe Pașici înainte de a putea să-și realizeze scopul. Regele a imputat lui Pașici lipsa de patriotism, iar aceasta a cerut îndepărtarea dela palat și din armată a tuturor elementelor cari au conspirat și au luat parte la drama dela 11 Iunie. Acest incident e, pentru Serbia, cât se poate de regretabil, căci dovedește cumcă pasiunile nu s'au potolit și că un nou pericol amenință liniștea și siguranța statului. Faptul că un prim-ministru a adus chestiunea regicizilor în adunarea secretă a Sucepinei probează că evenimentul dela 11 Iunie nu a uitat și că nu este improbabil că se poate recurge din nou la mijloace extreme. Și, într'adevăr, militarii sunt împărțiți în două: cei cari au luat parte la conspirație și cei rămași credincioși regelui Alexandru, cari nu pot ierta camarazilor lor fapta comisă. Cu toate încercările făcute de a se potoli pasiunile nu s'a ajuns la nici un rezultat. Acum un an de zile s'au făcut și presiuni, și amenințări și îndepărtări din armată a celor bănuiți și dovediți că hrănesc gânduri ostile în contra regicizilor. Nu s'a reușit totuși nici cu mijloacele severe nici cu promisiunile și înaintările.

Adversarii conspiratorilor s'au prefăcut că uită trecutul, dela o vreme, dar lucru mereu în secret, și dovada a venit la timp. Însăși sferele guvernamentale, după-cum s'a văzut, erau de acord cu oțărării adversarii conspiratorilor și s'a luerat așa în taină încât lovitură era să se facă fără ca nimeni să prindă de veste dacă nu se întâmpla ca planul să fie dejucat.

Actualul rege al Serbiei e un Suveran prea înțelept și prea patriot ca să nu se oprească unde trebuia, totuși însă, nimeni nu poate ști dacă complicațiunii ulterioare nu se vor ivi, dat fiind că ideea de a fi îndepărtați conspiratorii și-a făcut drumul în popor, în armată, și în cercurile politice. Știut este cumcă presa a dat semnalul acum câte-va luni și Velicovici a ajuns să fie privit ca eroul zilei pentru îndrăzneala și energia ce a arătat, cerând ceea ce Pașici, care dispune de mijloace, a venit să facă. Precum se vede deci curentul e în formă, opinia publică cere satisfacțiune și Suveranul e pus într'o situațiune grea și delicată. Îndepărtarea conspiratorilor ar fi o lovitură ce s'ar resfrânge și asupra palatului, menținerea lor este cauza atâtor nemulțumiri ce dau naștere la incidente și poate și la evenimente mai târziu.

Redeșteptarea Indiei.

Nu fără surprisă primim știrea, că populațiunile Indiei după lungul lor somn es din letargie și par a se deștepta la o nouă viață.

Aceste 300 milioane de ființe omenești, sătul de miserie lor, obosiți de jugul opresor, fără nici un mijloc de a face să li-se audă vocea în consiliile țării, unde li-se prepară destinul reclamă partea dreaptă în guvernamentul țării. Un moment de așa natură nu ne poate lăsa indiferenți acum, când Japonezii ocupă o parte a scenei asiatică într'un mod așa de dramatic și neașteptat.

Nu stă faptul, că nu putem aștepta nimic dela Indieni, neam timid, divizat în mii de caste, desarmați și lipsiți de suprema energie. Englesii cu spiritul lor exclusivist, cu oprimările lor teribile financiare i-ar putea și pe ei deștepta. Drept, că au făcut ei și bine. Au făcut pace în Asia țară, au dotat-o cu o justiție imparțială și au acoperit-o cu admirabile lucrări publice. Dar e vorba că suntem în pragul unui fapt netăgăduit: opoziția indigenilor să afirmă din ce în ce.

Din 1885 încoace un congres național indian, organ al acestei opoziții născende se ține în fiecare an în un nou oraș al Indiei pentru a-și consemna revendicațiunile în caete, ce ar fi interesante de studiat.

Cel din 1904 s'a ținut în Bombay dela 26—29 Decembre n.: prin numărul importanța delegațiilor are o însemnătate excepțională. 10.000 persoane au luat parte.

Ce a eșit din acest congres? Fără îndoială nu mai mult decât din celelalte 19. India nu e țara schimbărilor precipitate. Însă în starea de turburări, în care să află planeta trebuie să ne interesăm de o așa mișcare a rasei a cincina omenești.

PARTEA LITERARĂ

Curente culturale la noi în secolul XVIII

de

I. Minea.

(Continuare).

Pentru făurirea, susținerea și eventuala trupare politică a acestor idealuri, de a rău vechia împărție bizantină își caută o patrie, loc, domni, de cari să lege atât de mari speranțe și să găsească adăpost și dragoste la curțile țării românești. De centru al culturii grecești focar al ortodoxismului sunt considerați Bezești și Iași. Aici „să refugie sângele cel prețios al creștinătății răsăritone, pentru a fi aruncat cu forță până la extremitatea corpului ortodox”.

Principii țării românești și Moldovei în pură a fi considerați în lumea greacă drept acesorii legitimi ai basileilor constantinopolitani. Arhierii, patriarhii grecismului drept credință și găsească adăpost și dragoste la curțile minților principii: de aici supraveghiau creșterea și dezvoltarea culturii grecești în aceste timpuri. Căci cultura grecească străbate în aceste timpuri mai mult și societatea, spiritul românesc. Dimitrie Cantemir, o minune a secolului său prin cultura vastă, dar în deosebi Brancoveanu sunt la începutul secolului al XVIII-lea sprijinitori devotați ai noii direcții culturale. Când Atanasie Ciugud merse la București să capete chirotonia Dosoftei, patriarhul de Ierusalim, ce să afla curtea lui Brancoveanu îi dă drumul cu lungi însemnate învățături, în care-i recomanda să se învânte și grecește afară de evanghelică căzani, cari să le spuie românește, pentru înțeles de popor.

O frumoasă literatură greacă să desvolte sub aceste influințe. În școala dela trei lei și sf. Sava să învețe de mult grecește. Cărți cari posedeau limba greacă, se formează în cele 2 principate, ca Milescu, Constantin Stolnicu nu-i omit nici pe ceia, ce au ticluit frumoasă bibliie din 1688: Șerban, logofătul Greceanu frate-său Radu. Dimitrie Cantemir căpătase ocazie și grecească și scrie cărți grecești.

Ca să avem o idee de cultura grecească în începutul secolului al XVIII-lea las să urmeze tipografi se reorganizează în Iași și București pe cum și școli. Într'o așa școală era de la Iași: doi dascăli de elinească, unul de grecească vulgară, pe cum și „un dascăl, ca să învețe carte slovenească și altul, ca să învețe înțeles moldovenește. În Muntenia e vestită școala dela Văcărești, din care a eșit învățatul polifon Daponte în 1730". Să întemeiază academiile epistimii, ca și aceea, în fruntea căreia sta în 1702 Sevastos Kimenitul. Dar pe când o literatură clasică era limba de predilecție, pe atunci era aspră în cultură. Țara pornise cu clasice înalte spre grecisare, care-ș va ajunge culmea sub domni fanarioți.

În epoca a doua a culturii grecești, epoca fanariotă grecismul a triumfat pe toate terenurile. În mintea și inima țaranului sărac și oropsit numai implicarul grec, dar și boerul devenit cărmăndar sunt impilatori deopotrivă.

Cultura grecească prin școli, prin literatură devine tot mai generală, devine exclusivă. În deosebire esențială însă între epoca precedentă aceasta. Avântul, idealul lipsește din întreaga cultură și epocă fanariotă, pe când mai înainte idealuri, speranțe. Chiar literatura bisericăască înflorise sub ideile grecești de mai înainte, de nind singurul refugiu al limbii naționale, presă un caracter săracios. Țara, subită de năcaș game de jafurile, impilările grecilor, cari o căiau până la măduvă în goana lor nebună și îmbogățire. Asta e vremea, când săturat de număratoarele nevoi și schinjuri, lua țaranul codrului, ca singur să-și facă dreptate! e vremea haiducească.

Curtea domnilor fanarioți multă vreme mai e răspânditoare de o cultură ideală nu e un loc de adunare al învățătorilor ortodocși. Curtea, boerii devin străini în propria țară. Ori-ce urmă de literatură mai înaltă, care să aibă și să fie inspirată de un ideal, lipsește.

(Va urma).

POȘTA REDACȚIEI.

Gh. P. în Sosmez. Adresatul nu e în Ardeal R. V. e în Chișineu.

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Nichin.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Ujházi Ede

giuvaerier

atelier de gravuri

Arad, Salacz-utca 1. (Andrássy-tér.)
gravuri de monograme, embleme, inscripții)

Execută specialități de giuvaere, tot felul de reparări abatjour etc. Schimbări de aur și argint conform cursului de zi.

Comandă din provincie să execute prompt.

Asortiment de articoli de optică.

Reparări de oroloage.

Prețuri culante.

Igaz
Sándor

ciasornicar și giuvaerier.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint căleat cumpără p. preț
cel mai mare de zi, ori schimbă pentru
alte obiecte de aur și argint.Primul atelier din Arad, pentru re-
pararea de ciasornice și bijuterii.

Nr. Telefonului 63.

Cărbuni de peatră

de Petroșeni pentru Salon.

Briquette de cărbuni rotunzi de Tatra.

Briquette de cărbuni

„ILSE“

de Prusia

cel mai ideal material de încălzit.

Se capătă pentru prețurile cele mai cu-
lante cu transport la

ROTH JÓZSEF

— întreprindere de transport de mobile. —

ARAD, Eötvös-utca 3. sz.

Primul

și singurul institut de
specialitate p. spălarea
și curățirea rufelor

306

al lui

Bettelheim K.

ARAD, Aulich Lajos-u. 2.

Nr. Telefonului 184.

Înștiințare!

Onoare a anunța pe on. public, că Sâmbă-
ta în 4 Februarie voi deschide cafenea

„OTTHON“

(fostă Hunyadi)

care am aranjat-o splendid, pe lângă
concursul unei muzici renumite.

Va serba inaugurarea festivă.

Băuturi rece și beuturi alese, dispunând
ziare locale și din capitală solicitând
binevoitorului concurs.

Sunt cu stimă deosebită

Grünwald Simon,
cafegiu.

Bazarul de pe piața Libertății

unde se vind pentru prețurile cele mai culante tot
felul de obiecte pentru

cadouri de Crăciun și anul nou

precum: ciorapi, tricouri, jucării, obiecte pentru fumător,
săpunuri parfumate, ciorapi pentru bărbați, dame și
copii, giamațane de școală și piață, mășse și batiste
alte multe lucruri alese pe cari nu le înșirăm aici.

Cu deosebită stimă:

450

Rosenberg József

BAZARUL CEL MAI IERTIN!

Atențiune la firmă!

S'a deschis

TIPOGRAFIA
„TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare
ce se ține de arta tipografică.Broșuri, opuri, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitații la petreceri și cununii,
plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus
înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai
tute răsunet acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.

„GAVOȘDIANA“, însoțire economică de păstrare și anticipațiunii în Gavoșdia.

CONVOACARE

la a

IV-a adunare generală ordinară

a însoțirii economice de păstrare și anticipațiunii „Gavoșdiana“ carea se va ținea în Gavoșdia la 19 Martie 1905 st. n. la 2 ore p. m. în localitatea însoțirii.

Meghivó.

A „Gavoșdiana“ gazdasági tak. és előlegesési szövetkezet által Gavosdián, 1905 márczius hó 19-én d. u. 2 órákor a szövetkezet helyiségben tartandó

IV-ik rendes közgyűlésre

Obiecte de periractare. — Tárgysorozat.

1. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere cu prezentarea bilanțului pe 1904. — Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése és 1904 évi mérleg-számla előterjesztése.
2. Decidere asupra profitului curat. — A tiszta nyereség felletti határozat.
3. Staverirea reescomptului pro 1905. — A visszleszámitolás megállapítása 1904 évre.
4. Schimbarea statutelor. — Alapszabályok megváltoztatása.
5. Alegerea a 2 membrii ordinari și 3 suplenți în direcțiune. — 3 rendes és 3 pötagválasztása az igazgatóságban.
6. Alegerea a 2 membrii ordinari și 2 suplenți în comitetul de supraveghiere. — 2 rendes és 2 pötagválasztása a felügyelő-bizottságban.
7. Eventuale propunerii. — Esetleges indítványok.
8. Esmiteria a 3 membrii pentru verificarea protocolului adunării generale. — 3 tag kiküldése a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítése céljából.

In numele direcțiunii — Igazgatóság nevében

Bukovinszky Arthur

președinte — elnök.

Active. — Vagyon.   Contul bilanțului. — Mérleg számla.   Passiva. — Teher.

Active. — Vagyon.		Contul bilanțului. — Mérleg számla.		Passiva. — Teher.			
	Cor. b.				Cor. b.		
2	Cassa în număr. — Pénztári számla	918	51	9	Depunerii fundamentali. — Törzsbetétek	14979	00
8	Cassa instit. — Intézetű ház	14560	42	12	Depunerii spre fructificare. — Takarékbetétek	15118	98
10	Cambii de bancă. — Bank-szerű váltók	33938	81	13	Cambii reescomptate. — Visszleszámitolt váltók	13875	78
10	Cambii cu accp. hipotec. — Jelzálogilag bizt. váltók	6307	—	21	Imprumut hipotecar. — Jelzálogos kölcsön	10000	—
30	Inventar și spese de const. — Leltár és alak. költs.	612	84	3	Fondul de rezervă. — Tartalékalap	1370	14
	după descriere de 10%			11	Interese anticipate. — Előlegezett kamatok	417	98
	leirás után	61	29	15	Depozite. — Letétek	115	78
31	Acții de bancă. — Bankrészevények	258	54	7	Dividenda neridicată. — Felnem vett osztalék	108	94
32	Banl elocați. — Elhelyezett pénzek	3	44		Contribuție pentru depunerii. — Tőkekamat adó	23	28
11	Interese restante. — Hatalékos kamatok	223	84		Profit curat. — Tiszta nyereség	1003	15
14	Interese de reesc. anticip. — Vissz. utáni előlegezett kam.	132	18				
34	Debitori. — Adósok	118	—				
		57012	34			57012	34

Contul de profite și pierderi. — Nyereség és veszteségi számla.

Perderi. — Veszteség.   Profit. — Nyereség.

Perderi. — Veszteség.		Profit. — Nyereség.					
	Cor. b.		Cor. b.				
11	Interese după depunerii. — Takarékbetétek utáni kamat	359	03	1	Profit transpus din 1903. — 1903-ből áthozott nyereség	10	33
14	Interese de reescompt. — Visszleszámitolási kamatok	666	94	11	Interese. — Kamatok	2779	66
24	Salare. — Fizetések	370	—	16	Libele. — Könyvecskék	13	80
30	Contribuție și competențe. — Adó és illetékek	327	65	8	Chiria după casa institutului. — Intézetű háztartási házber.	125	—
19	Spese de cancelarie. — Iroda költségek	291	—	35	Provisiuni. — Jutalékok	267	67
34	Chiria. — Lakber	118	—				
	10% descrieri din inventar. — 10% leltári leirás	61	09				
	Profit curat. — Tiszta nyereség	10	315				
		3196	46			3196	46

Gavoșdia, la 31 Decembrie, 1904. — Gavosdián, 1904. évi december hó 31-én.

Al. Mureșan m. p.   Willimír Szimeon m. p.   Nicolae Groza jun. m. p.
dir. es. — vez. igazgató.   cassar. — pénztárnok.   compt. — könyvelő.

Direcțiunea: — Igazgatóság:

M. Blidariu m. p. Lázár Borlovan m. p. D. Gáspár m. p. Coșeriu G. m. p. Pavel Avram m. p.
Leonhardt Beé m. p. Iul. Ioanoviciu m. p. Moise Breban m. p. Székeli Vincze m. p.
Confrontându-se cu registrele principale și auxiliare s'a aflat corect. — A fő és mellékkönyvekkel összehasonlítván helyesnek találtatott.

Comitetul de supraveghiere: — Felügyelő bizottság:

Nicolae Groza sen. m. p. președinte — elnök.   Dr. Schütze József m. p.
Juracsek Ferencz m. p.   Ioan Secoșan m. p.

HEGEDŰS JÓZSEF

ciasornicar ARAD. juvaelier

— Piața Boros Béni și colțul străzii Nádor.

Chronomètre Alpina

Cel mai
ESCELENT
ciasornic
al veacului.

Union
Horlogère
BIENNE GENEVE.

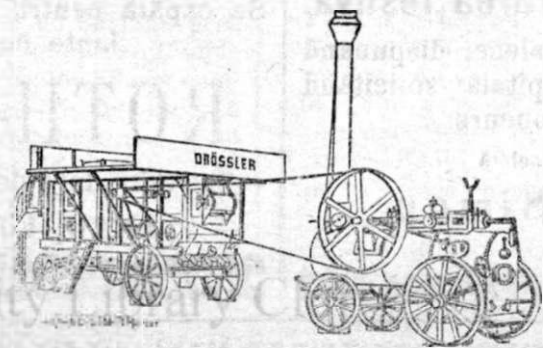
Cadouri de Crăciun și Anul nou.

Carol Drössler

fabrică ces. reg. de mașini agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 51

transportă automobile, locomotive cu vapor, grapă de imblăcee cu vapor, imblăcee de mână și (jărgányos) motoare ulei crud, montează mori și tot felul de mașini agricole.

Marfa solidă, pe condițiunii favorabile plată. —

Se trimit cataloage preț și cheltueli

Se caută agenți

CREMA

MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșeața de pe nas și de pe mână. Mijloc mai bun pentru obraji și mână aspră nu există.

☉ ☉ Efect instantaneu. ☉

Pretul 1 cor.

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.